

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Історія держави та права»

Кафедра історії держави та права

Статус дисципліни	обов'язкова
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	Цивільна безпека (26)
Спеціальність	Правоохоронна діяльність (262)
Освітня програма	Правоохоронна діяльність
Форми здобуття вищої освіти	денна/заочна
Мова викладання	українська
Навчальний рік	2022/2023
Форма підсумкового контролю	екзамен

Науково-педагогічні
працівники

Шкуратенко Олена Володимирівна – кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри історії держави та права
Дорощук Ніна Олександрівна – кандидат історичних наук, доцент; доцент кафедри історії держави та права
Курас Дмитро Іванович – доцент кафедри історії держави та права, кандидат історичних наук, доцент
Прус Віталій Зіновійович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри історії держави та права
Сокур Юрій Васильович – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри історії держави та права
Щербатюк Володимир Михайлович – доктор історичних наук, професор, професор кафедри історії держави та права,

Профайл викладачів

<https://www.naiu.kiev.ua/zagalnoakademichni-kafedri/kafedra-istoriyi-derzhavi-ta-prava/kopiya-zagalni-vidomosti/kopiya-sklad-kafedri.html>

Контактний телефон

вн. 11–13

E-mail:

kidp@ukr.net

Розклад навчальних занять:

Відповідно до графіку освітнього процесу

Консультації

Очні: пн-пт з 14.00 до 16.30 год. відповідно до графіка чергувань

On-line: електронна пошта kidp@ukr.net

пн-пт з 9:00 до 16:00

Сторінка дистанційного курсу: <https://dn.naiu.kiev.ua/course/view.php?id=1470>

Стислий опис навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Історія держави та права» полягає у формуванні у здобувачів вищої освіти розуміння закономірностей розвитку держави та права, вироблення правильних оцінок державно-правових явищ, виховання політичної та правової культури, поваги до прав і свобод громадян, розвиток патріотичних та морально-етичних переконань, формування науково-юридичного світогляду та мислення, необхідних для вивчення та застосування права.

Тривалість. Вивчення навчальної дисципліни здійснюється в 2-му семестрі 1-го року навчання та у обсязі 90 годин 3 кредити ECTS.

Форми та методи навчання

Методи навчання:

- *Словесні*

Розповідь-пояснення використовується під час навчання здобувачів протягом лекції. За метою виділяються такі види розповіді: розповідь-вступ, розповідь-повідь, розповідь-висновок. Ефективність зазначеного методу залежить головним чином від уміння викладача розповідати, доступності інформації, від поєднання його з іншими методами навчання.

Бесіда – це діалог між викладачем та здобувачем вищої освіти, який дає можливість за допомогою цілеспрямованих і вміло сформульованих питань спрямувати здобувачів на активізацію отриманих знань. Саме за допомогою їх викладач активізує діяльність здобувачів, ставлячи їм запитання для роздумів, розв'язання проблемної ситуації.

Лекція слугує для пояснення теми; її типовими ознаками, є тривалість запису плану та рекомендованої літератури, введення та характеристика нових понять, розкриття та деталізація матеріалу, завершальні висновки викладача, відповіді на запитання.

- *Наочні методи*

Ілюстрація – допоміжний метод при словесному методі, її значення полягає в яскравішому викладенні та демонстрації власної думки.

Демонстрація характеризується рухомістю засобу демонстрування, наприклад, демонстрація навчальних фільмів.

- *Навчальна робота під керівництвом викладача* – самостійна робота. До неї належать написання рефератів, самостійні письмові роботи, контрольні роботи, написання тестів.

Поточний контроль здійснюється відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Національної академії внутрішніх справ.

Методи усного контролю: фронтальне та індивідуальне опитування, усні заліки (при відпрацюванні пропущеного матеріалу).

Фронтальний контроль: на питання викладача при порівняно невеликому обсязі матеріалу короткі відповіді дають багато здобувачів групи. Ця форма контролю дозволяє вдало поєднати перевірку з завданнями повторення і закріплення пройденого матеріалу, викликаючи підвищену

активність групи. Викладач ставить питання перед усією групою, щоб в обговоренні цих питань брали участь всі студенти.

Індивідуальний контроль: застосовується для ґрунтовного знайомства викладача із знаннями, уміннями і навичками окремих здобувачів, що для відповіді звичайно викликаються до усної доповіді із питань, які виносились на обговорення, хоча не виключається відповідь здобувача і з місця.

Метод самоконтролю – самостійний пошук помилок, уміння самостійно оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрями власного навчального процесу, самоаналіз, усвідомлено регулювати власну навчальну діяльність, удосконалювати її, запобігати помилкам і неточностям.

Тестова перевірка знань – завдання закритої форми із запропонованими відповідями.

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Національної академії внутрішніх справ у формі заліку.

Мета підсумкового контролю – виявити ступінь засвоєння навчальної дисципліни в цілому, розуміння навчального матеріалу, взаємозв'язок змісту навчального матеріалу, логіку його засвоєння тощо. Підсумковий контроль може проводитися в усній або письмовій формі, а також шляхом тестування.

Пререквізити (Prerequisite): Теорія держави і права.

Постреквізити (Postrequisite): Адміністративне право, Конституційне право.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання («hard skills»)

Компетентності відповідно до освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність» першого (бакалаврського) рівня галузі знань 26 Цивільна безпека, спеціальності 262 Правоохоронна діяльність.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 5 Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 6 Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

ЗК 10 Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 11 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні компетентності:

СК 1 Усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності, дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави.

СК3. Здатність професійно оперувати категоріально понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності.

СК 4 Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

СК 5 Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

Програмні результати навчання:

РН 1 Розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.

РН11. Знати і розуміти сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни («soft skills»):

- здатність приймати рішення та розв'язувати проблеми;
- зрозуміло формулювати думки (повідомлення, доповідні записки тощо);
- інше.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні:
знати:

- основні етапи розвитку держави та права,
- загальні закономірності державно-правового розвитку України та країн світу;
- особливості суспільного ладу провідних країн світу кожної історичної епохи;
- особливості державного ладу провідних країн світу кожної історичної епохи;
- особливості державно-правового розвитку України;
- найбільш визначні правові пам'ятки України та країн світу.

уміти:

- аналізувати державно-правові явища, а також джерела права і практику їх застосування;
- науково прогнозувати майбутній розвиток держави та права;
- правильно оцінювати реформи державного апарату, розуміти їхні причини, наслідки, ефективність;
- самостійно пояснювати найважливіші державно-правові процеси в світі, відстоювати свою позицію публічно;
- аналізувати правові джерела, наукову та науково-популярну літературу та використовувати їх для пізнання закономірностей державно-правового розвитку;

- застосовувати набуті знання в повсякденній діяльності, для орієнтації в суспільно-політичному житті, оцінки суспільних явищ і подій.

Мати навички

- роботи з джерелами та навчально-методичною літературою, узагальнення матеріалів юридичної та іншої соціальної практики, конкретних емпіричних даних;

- фахово тлумачити нормативний зміст положень історично важливих нормативних актів;

- застосування наукових методів пізнання.

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі тем
Тема 1. ІДП як наука і навчальна дисципліна. Держава та право країн Стародавнього Сходу	Лекційне, семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Кримінальне право за законами Хаммурапі та Ману. 2. Процес за законами Ману і Хаммурапі. 3. Шлюбно-сімейне право за законами Хаммурапі та Ману. 4. Спадкове право за законами Ману і Хаммурапі. 5. Регулювання майнових відносин за законами Ману і Хаммурапі.
Тема 2. Античні держави та право	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Закони Лікурга та їх вплив на розвиток Стародавньої Спарти. 2. Римська імперія. Християнство: зародження, становлення, вплив на державно-правові процеси. 3. Право власності та зобов'язальне право Риму.
Тема 3. Ранньофеодальна держава і право	Самостійна робота	<i>Теми рефератів:</i> 1. Формування основних станів феодального суспільства у Франції. 2. Арабський халіфат. Характеристика ісламської держави.
Тема 4. Станово-представницька монархія	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Роль Римо-католицької церкви у феодальних державах Західної Європи. 2. Порядок формування, структура та діяльність парламенту в Англії.

		3. Магдебурзьке право в державах Західної Європи
Тема 5. Абсолютна монархія	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Розвиток кримінального права Англії доби абсолютизму. 2. "Кароліна" – кодекс феодального права Німеччини. 3. Поліцейські функції у феодальній державі.
Тема 6. Держава та право Великої Британії (XVII – XVIII ст.)	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Роль та місце протекторату О.Кромвеля в історії англійської буржуазної революції. 2. Розвиток англійського парламентаризму у XVII – XIX ст. 3. Британська колоніальна імперія.
Тема 7. Держава та право США (XVII – XIX ст.)	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Система «стримування та противаги» за Конституцією США. 2. Судова система США (XIX - XX ст.) 3. "Дуалізм права" США.
Тема 8. Держава та право Франції (XVIII – XIX ст.)	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Якобінська диктатура, її законодавчі акти. 2. Паризька Комуна, її державний лад. Законодавство Паризької комуни. 3. Формування континентальної система права. 4. Вплив Кодексів Наполеона на законодавство інших країн
Тема 9. Держава та право Німеччини в XIX ст. – на поч. XX ст.	Самостійна робота	<i>Теми рефератів:</i> 1. Падіння «Священної Римської імперії германської нації». 2. Революція 1848 р. Конституція Пруссії 1850 р.
Тема 10. Державно-правовий розвиток Російської імперії (XIX – поч. XX ст.)	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i> 1. Контрреформи російського уряду та їх наслідки. 2. Тюремна система в Російській імперії (XIX – початку XX ст.). 3. Створення поліцейських систем в період буржуазних перетворень.
Тема 11.	Семінарське заняття	<i>Теми рефератів:</i>

Формування та розвиток радянської держави та права		<ol style="list-style-type: none"> 1. Лютнева революція 1917 р. Законодавча діяльність Тимчасового уряду. 2. Засади репресивної політики СРСР в 1930-ті роки. 3. Зміни в радянському праві в роки Другої світової війни. 4. Кодифікація радянського права. Нові форми кодифікації в 1950-1960-х роках. 5. Зміни в політичній системі СРСР у період перебудови.
Тема 12. Державно-правовий розвиток країн світу у ХХ – поч. ХХІ ст.	Семінарське заняття	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Веймарська республіка в Німеччині. 2. Механізм нацистської диктатури в Німеччині. 3. Основні тенденції державно-правового розвитку США новітнього часу. 4. Утворення, структура та основні напрямки діяльності ООН. 5. Об'єднання німецької держави 1990 р. 6. Умови Варшавського договору про дружбу, співробітництво і взаємну допомогу. 7. Референдум щодо членства Великої Британії в ЄС: хроніка подій та наслідки.
Тема 13. Стародавні держави і право на території сучасної України	Лекційне, семінарське заняття	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання навчальної дисципліни «Історія держави та права України». 2. Види злочинів та система покарання у полісах Північного Причорномор'я
Тема 14. Держава та право Русі. Особливості розвитку Галицько-Волинської держави та її права.	Семінарське заняття	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Дискусійні питання утворення Руської держави. 2. Зміни в державно-правових інститутах Русі в період феодальної роздробленості. 3. Роль Данила Галицького у становленні та зміцненні Галицько-Волинської держави.
Тема 15. Державно-правове становище України у складі Великого	Семінарське заняття	<p><i>Теми рефератів:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Кревська (1385 р.) і Городельська (1413 р.) унії Литви та Польщі, їх наслідки для

князівства Литовського.		українських земель. 2. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Великого князівства Литовського. Судоустрій Великого князівства Литовського.
Тема 16. Суспільно-політичний лад і право України під владою Польщі та Речі Посполитої.	Семінарське заняття	<i>Тема рефератів:</i> 1. Політико-правові наслідки Берестейської церковної унії (1596 р.) 2. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Речі Посполитої в першій половині XVII ст. 3. Магдебурзьке право в українських землях.
Тема 17. Військово-політичний устрій та право Запорозької Січі	Семінарське заняття	<i>Тема рефератів:</i> 1. Особливості судочинства в цивільних та кримінальних справах у Запорозькій Січі. 2. Військо Запорозької Січі.
Тема 18. Українська гетьманська держава (Військо Запорозьке) та її право.	Семінарське заняття	<i>Тема рефератів:</i> 1. Гадяцький договір (1658 р.) І. Виговського та Переяславські статті (1659 р.) Ю. Хмельницького: суть та наслідки для України. 2. Українсько-шведська угода І. Мазепи: мета, наслідки. 3. Андрусівське перемир'я 1667 р., Вічний мир 1686 р. та Бахчисарайський мирний договір 1681 р.: поділ України. 4. Поділи Польщі та зміни у суспільному та політичному ладі Правобережної України.
Тема 19. Суспільно-політичний лад і право українських земель у складі Російської, Австрійської, Австро-Угорської імперій (кін. XVIII – поч. XX ст.)	Семінарське заняття	<i>Тема рефератів:</i> 1. Систематизація українського права у першій пол. XIX ст. 2. Судова реформа 1864 р. у Російській імперії та її запровадження в Україні. 3. Крайові та місцеві органи управління в Галичині, Буковині, Закарпатті у другій пол. XIX ст.

<p>Тема 20. Національна держава і право України у добу революції (1917 - 1921 рр.).</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p><i>Теми рефератів:</i> 1. Брестський мир 1918 р. і його наслідки для України. 2. Акт злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 р. та його значення. 3. Варшавський договір 1920 р. та Ризький мир 1921 р., їх наслідки для України</p>
<p>Тема 21. Українська РСР (УСРР) та її право</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p><i>Теми рефератів:</i> 1. Правові засади входження УСРР до складу Союзу РСР. Конституція СРСР 1924 р. 2. Утворення та діяльність міліції радянської України (1919-1941 рр.) 3. Адміністративно-територіальна реформа в УСРР у 1920-1930-х рр. Молдавська АРСР у складі радянської України (1924 – 1940 рр.) 4. Право УРСР в умовах тоталітарного режиму в 1930-х рр. 5. Приєднання Західної України, Північної Буковини та частини Бессарабії до УРСР (1939 – 1940 рр.).</p>
<p>Тема 22. Розпад СРСР і відродження Української незалежної держави.</p>	<p>Семінарське заняття</p>	<p><i>Теми рефератів:</i> 1. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. та Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.: ухвалення, основний зміст та значення. 2. Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 р. – правове оформлення державної незалежності України. 3. Біловезька угода 8 грудня 1991 р. та її значення. 4. Анексія АР Крим Російською федерацією у 2014 р. та наслідки цієї події для подальшого розвитку державності України.</p>

Основні інформаційні джерела

1. Історія держави і права (схеми та таблиці): навчальний посібник / О.В. Шкуратенко, Н.О. Дорошук та ін. Київ. «Видавництво Людмила», 2021. 288 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/handle/123456789/23369>
2. Історія держави і права зарубіжних країн: підручник / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. О. М. Бандурки ; [Бандурка О. М., Швець Д. В., Бурдін М. Ю., Головка О. М., та ін. ; вступ. слово О. М. Бандурки]. Харків : Майдан, 2020. 618 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/344346655.pdf>
3. Макарчук В. С. Загальна історія держави і права зарубіжних країн: Навчальний посібник. Вид. 8-те, доп. К.: Атіка, 2015. 624 с. URL: <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/123/1-33.pdf>
4. <https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/123/1-33.pdf>
5. Науковий твір «Мультимедійний навчальний посібник» Історія держави та права зарубіжних країн № 73374 / О.І. Анатольєва, Н.О. Дорошук, Ю.А. Миронець. 2017. Режим доступу: <https://www.naiu.kiev.ua/books/idpzk/index.html>
6. Борисова О. В., Климов А. О. Історія української державності. У 2-х т. Т. 1. К.: Кондор, 2018. 344 с., Т. 2. К.: Кондор, 2018. 464 с.
7. Захарченко П.П. Історія держави та права України: підруч. Київ: Атіка, 2005. 368 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/UKR0001080>
8. Гончаренко В.Д. Історія держави і права України: підруч. Київ: Право, 2019. 552 с.
9. Історія держави і права України: курс лекцій / Щербатюк В.М. та ін. Київ: Видавництво «Фенікс», 2018. 496 с. URL: <http://elar.naiu.kiev.ua/jspui/handle/123456789/23356>
10. Історія українського права: навч. посіб. / за ред. Безклубого І. А. Київ: Грамота, 2010. 334 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

- пакет програмних продуктів Microsoft Office, а саме: Microsoft Word, Microsoft Excel, Microsoft PowerPoint та ін.;
- мультимедійний проектор, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Для забезпечення можливості організації дистанційного навчання може використовуватися платформа «Zoom», середовище «Classroom», «Moodle», соціальні мережі та «Telegram».

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

Політика щодо термінів виконання та перескладання: пропуски занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Перескладання здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ.

Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності,

усвідомлюючи наслідки її порушення. <https://www.naiu.kiev.ua/dobrochesnist/>

Політика щодо відвідування: відвіданя занять є важливою складовою навчання. Відвідування здійснюється з дотриманням нормативних документів щодо організації освітнього процесу в Національній академії внутрішніх справ.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ: Положення про розроблення програм навчальних дисциплін і силabusів у Національній академії внутрішніх справ, затверджене Вченою радою НАВС, протокол № 5 від 24.02.2021.

Оцінювання результатів навчання

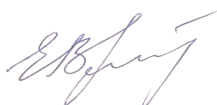
Аудиторна робота (поточне накопичення балів)								Підсумковий контроль	Підсумкова кількість балів
								залік	
Мах 60%								Мах 40%	Мах 100%
T.1 2.7	T.2 2.7	T.3 2.7	T.4 2.7	T.5 2.7	T.6 2.7	T.7 2.7	T.8 2.7		
T.9 2.7	T.10 2.7	T.11 2.7	T.12 2.7	T.13 2.7	T.14 2.7	T.15 2.7	T.12 2.7		
T.16 2.7	T.17 2.7	T.18 2.7	T.19 2.7	T.20 2.7	T.21 2.7	T.22 2.7			

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	FX	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробники:

Завідувач кафедри
історії держави та права

Олена Шкуратенко

Професор кафедри
історії держави та права

Володимир Щербатюк

Доцент кафедри
історії держави та права

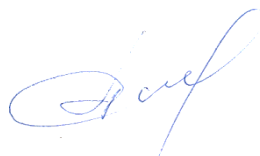
Дмитро Курас

Доцент кафедри
історії держави та права

Ніна Дорошук

Доцент кафедри
історії держави та права

Віталій Прус

Доцент кафедри
історії держави та права

Юрій Сокур

Силабус схвалено на засіданні кафедри історії держави та права
протокол від 09.06 2022 № 7

Завідувач кафедри
історії держави та права

Олена ШКУРАТЕНКО